

تشدید جنگ قدرت برای تصاحب ولیعهدی در خاندان آل سعود

در شرایطی که امیر سلطان ولیعهد عربستان با بیماری سرطان دست و پنجه نرم می‌کند و امیدی به زندگی وی نیست، کشمکش و جنگ قدرت در بین فرزندان خاندان آل سعود برای تصاحب مسند جانشینی بالا گرفته است.

در شرایطی که "امیر سلطان" ولیعهد عربستان با بیماری سرطان دست و پنجه نرم می‌کند و امیدی به زندگی وی نیست، کشمکش و جنگ قدرت در بین فرزندان خاندان آل سعود برای تصاحب مسند جانشینی بالا گرفته است.

به گزارش فارس، رسانه‌های مختلف جهان اخبار ضدونقیضی درباره وضعیت جسمانی ولیعهد عربستان گزارش می‌دهند که به دنبال عود کردن بیماری سرطان در بیمارستان نیویورک مورد عمل جراحی قرار گرفته است.

* سلطان بن عبدالعزیز اخیراً مورد عمل جراحی قرار گرفته است

پایگاه خبری سعودی "ایلاف" به نقل از یک کارمند کنسولگری عربستان در نیویورک اعلام کرد که سلطان بن عبدالعزیز اخیراً مورد عمل جراحی قرار گرفته اما به جزئیات این خبر از جمله تاریخ عمل جراحی یا نتیجه عمل اشاره نکرد. خبرگزاری رسمی عربستان نیز در نیمه‌های ژوئن گذشته اعلام کرد: ولیعهد 85 ساله این کشور برای انجام برخی معاینات پزشکی به آمریکا رفته، چون آزمایش‌هایی که بر روی ولیعهد در ریاض انجام شده، نشان می‌دهد سرطان دستگاه گوارش وی که بعد از چندین عمل جراحی در آمریکا رو به بهبودی بود، بار دیگر بازگشته است.

* بازگشت شاهزاده سلطان به ریاض

شاهزاده سلطان که از نوامبر سال 2008 برای درمان به آمریکا و سپس مغرب رفته بود، اواخر ماه نوامبر گذشته قبل از سفر طولانی‌مدت ملک عبدالله به آمریکا به ریاض بازگشته و پایگاه خبری "وطن" که از آمریکا منتشر می‌شود، به نقل از برخی منابع آگاه حتی از مرگ ولیعهد عربستان در یکی از بیمارستان‌های آمریکا خبر داد. اما آنچه در این میان مهم می‌نماید، مرگ ولیعهد عربستان نیست بلکه نزاع بر سر تقسیم قدرت است که به عنوان مسئله‌ای دیرین در خاندان پادشاهی عربستان سعودی، همواره سلطنت سعودی‌ها را به چالش کشانده است.

* منشور عبدالعزیز

خاندان آل سعود از سال 1932 میلادی بر عربستان حکمرانی می‌کند. ملک عبدالعزیز، اولین پادشاه عربستان منشوری به نام "منشور عبدالعزیز" دارد که در آن می‌خوانیم: "تا زمانی که پسران من زنده‌اند، قدرت به نوه‌هایم نخواهد رسید"، به همین دلیل برخلاف نظام‌های سلطنتی دیگر که قدرت از پدر به پسر می‌رسد، درخاندان سعودی قدرت به برادران پادشاه انتقال می‌شود و به همین دلیل در این کشور قبیله‌ای، شاهزاده‌ها با پادشاهان سعودی اختلاف سنی زیادی ندارند و همین موضوع باعث قدرت در عربستان سعودی را پیچیده و این پیچیدگی همواره هوس رسیدن شاهزادگان سعودی به قدرت را تشدید کرده است.

* سرطان سلطان بن عبدالعزیز ولیعهد عربستان و تشدید رقابت برسر جانشینی وی

طی دو ساله اخیر که شاهزاده سلطان بن عبدالعزیز ولیعهد عربستان با بیماری سرطان دست و پنجه نرم می‌کند و به زبانی امیدی به بقای وی نیست، رقابت میان شاهزادگان سعودی بر سر جانشینی وی، حکومت پادشاهی سعودی را به نوعی دچار یک زلزله سیاسی کرده است، در این گزارش سعی می‌شود، ابعاد مختلف بحران جانشینی در حکومت پادشاهی عربستان مورد ارزیابی قرار گیرد.

* جدال شاهزادگان سعودی معضل جدی سلطنت خاندان آل سعود

همان طور که گفته شد، بر اساس منشور عبدالعزیز، اولین پادشاه سعودی، بیش از نیم قرن است که سلطنت موروثی پادشاهان سعودی بر خلاف سایر کشورها، از برادر به برادر و نه پدر به پسر ادامه دارد، از جمله پیامدهای ادامه این مکانیزم بالا رفتن سن پادشاهان سعودی در هنگام سلطنت است، به اعتقاد کارشناسان امور عربستان این مسئله در آینده به صورت یک معضل جدی سلطنت خاندان آل سعود را به کام فروپاشی خواهد کشاند.

* نبود یک چهره سرشناس در خاندان سلطنتی و تشدید کشمکش میان شاهزادگان سعودی

با توجه به تشدید بیماری "امیر سلطان بن عبدالعزیز" ولیعهد عربستان، مسئله جانشینی ملک عبدالله که در اواسط دهه هشتاد عمر خود بسر می‌برد، حکومت پادشاهی سعودی را با دوره‌ای از تغییر و تحولات در سطح رهبری مواجه خواهد کرد و به دلیل نبود یک چهره سرشناس و شاخص در میان خاندان سلطنتی، کشمکش و جدال در میان شاهزادگان سعودی بر سر جانشینی ملک عبدالله سخت‌تر خواهد شد.

اما مهمترین محورهای این بحران و توطئه فرزندان عبدالعزیز علیه یکدیگر برای تصاحب قدرت در عربستان را می‌توان در موارد زیر بررسی کرد:

* جنگ قدرت، فرزندان "عبدالعزیز" را به چند دسته تقسیم کرده است

الف) سلطنت‌خواهی خانواده سدیری‌ها؛ گسترش روند بحران جانشینی و جنگ قدرت، فرزندان "عبدالعزیز" را به چند دسته تقسیم کرده است. برخی از آنان به مرز هشتاد سالگی رسیده و برخی دیگر واجد شرایط نیستند، زیرا از مادران غیر سعودی به دنیا آمده‌اند، این درحالی است که برخی دیگر نیز با انتقاداتشان از خط رسمی پیروی نمی‌کنند.

این موضوع موجب شده، سدیری‌ها بیش از هر خاندان دیگری شانس تصاحب تخت و تاج را داشته باشند، بویژه آن که آنها گروه بزرگی از فرزندان ابن سعود را تشکیل می‌دهند، بطوری‌که کاندیداهای احتمالی جانشینی ولیعهد به جز "امیر عبدالله لاله" (مشاور پادشاه کنونی) 74 ساله مابقی؛ یعنی "امیر عبدالرحمن" 78 ساله، "امیر نایف" 76 ساله و "امیر سلمان" 73 ساله از خاندان "سدیری‌ها" هستند.

پس از "ملک فهد" که پسر بزرگ خانواده سدیری‌ها بود، "امیر عبدالله بن عبدالعزیز" برادر ناتنی وی به پادشاهی رسید و امیر سلطان بن عبدالعزیز (ولیعهد بیمار کنونی) برادر تنی "فهد" به مقام ولیعهدی منصوب شد، این موضوع مخالفت‌هایی را با پادشاهی "ملک عبدالله" در میان اعضای خانواده سلطنتی سعودی بوجود آورد.

* تاسیس "شورای بیعت" توسط ملک عبدالله

به همین دلیل ملک عبدالله در سال 2006 "شورای بیعت" را با حضور بیش از نیمی از برادران ناتنی و فرزندان ارشد دیگر برادرانش تاسیس کرد؛ این شورا که مکانیزمی برای انتصاب ولیعهد و پادشاه (در صورت عدم شایستگی) بود، بطور غیررسمی تلاشی از سوی ملک عبدالله برای مقابله با سدیری‌های مدعی تصاحب تاج و تخت برشمرده شد.

* رقابت شاهزاده آمریکایی و شاهزاده سعودی

ب) رقابت شاهزاده آمریکایی و شاهزاده سعودی در جنگ قدرت؛ در شرایطی که "امیر سلطان" ولیعهد عربستان با بیماری سرطان دست و پنجه نرم می‌کند و امیدی به بقای وی نیست، فرزندان سعودی برای تصاحب مسند جانشینی در تقابلی آشکار با یکدیگر قرار گرفته‌اند و همین موضوع دربار سعودی را در وضعیت شکننده‌ای قرار داده است. حکومت ریاض که چندی پیش با کودتای بندر بن سلطان مواجه بود و با هر زحمت آن را پشت سر گذاشت، این بار با جنگ قدرت میان "شاهزاده نایف" (وزیر کشور) و "شاهزاده سلمان" (امیر ریاض) بر سر جانشینی ولیعهد کنونی (سلطان بن عبدالعزیز) مواجه است.

* حمایت "ملک عبدالله" از امیر "نایف بن عبدالعزیز"

بنا به گفته منابع نزدیک به دفتر پادشاهی عربستان، "ملک عبدالله" از امیر "نایف بن عبدالعزیز" وزیر کشور حمایت کرده و بصورت غیررسمی وی را به جای "امیر سلطان" ولیعهد بیمار عربستان تعیین کرده است.

* احساس خطر ملک عبدالله از جناح سدیری‌ها

ملک عبدالله که فاقد برادر تنی است، از برادران ناتنی خود که مدعی پادشاهی هستند (جناح سدیری‌ها) احساس خطر کرده و به همین دلیل روابط نزدیک و گسترده‌ای با برخی برادران ناتنی، برادر زاده‌ها و خواهرزاده‌هایش برقرار کرده است.

* برقراری رابطه با شیوخ، جناح‌های دینی و روسای قبایل و بافت‌های تکنوکرات

وی همچنین شبکه‌ای مهم از روابط با شیوخ، جناح‌های دینی و روسای قبایل و بافت‌های تکنوکرات و دیگر مذاهب ایجاد کرده و با هدف تقویت جناح خود، از "امیر نایف" که دارای شخصیتی دینی و تکنوکرات است، حمایت کرده است، بطوریکه در 27 مارس

2009 آژانس خبري رسمي سعودي در يك خبر کوتاه و شگفت انگيز، انتصاب "امير نايف" وزير کشور عربستان را به عنوان معاون دوم ملك عبدالله اعلام كرد.

اين مسئله نشان داد كه اقدام "ملك عبدالله" براي انتصاب غيررسمي "نايف بن عبدالعزيز" به جاي "امير سلطان" وليعهد بيمار عربستان، ترفندي از جانب عبدالله براي آرام نگه داشتن حكومت از جنگ قدرت بر سر جانشيني وليعهدي و حتي پادشاهي در خاندان سعودي است.

* تغيير قدرت در عربستان و بازتابهاي بين المللي آن

در اين ميان اگر جايگاه نفتي رياض (به عنوان بزرگترين کشور نفت خيز جهان) و نقش متوازن كننده اش در بازار نفت جهان و همچنين موقعيت تعيين كننده عربستان در پيشبرد سياستهاي واشنگتن در خاورميانه را در نظر بگيريم، بي شك جنگ قدرت در صحنه سياسي حكومت پادشاهي سعودي، موجبات نگراني مقامات كاخ سفيد درباره تعيين جانشيني ملك عبدالله و بازگران كليدي در عرصه معادلات قدرت عربستان را افزايش مي دهد، بويژه در اين مرحله كه سراسر جهان عرب و منطقه خاورميانه را انقلابهاي مردمی فراگرفته و عربستان هم با توجه به زمزمه اعتراضهايي كه از آن به گوش مي رسد، از اين انقلابها برکنار نمانده و اگر هم تاکنون توانسته با اعتراضات مردمی خود مقابله کند، نمی تواند تضمین کننده آینده بقای خود باشد.

* احتمال دخالت آمریکا در تعيين جانشين وليعهد

به همين منظور به نظر مي رسد، با توجه به مخالفت و ناخرسندي آمريکا از تعيين شاهزاده نايف وزير کشور توسط ملك عبدالله به عنوان جانشين پادشاه سعودي مقامات كاخ سفيد مستقيماً در فرآيند تعيين جانشيني وليعهد عربستان دخالت كنند.

* گرايشات شاهزاده نايف و نارضايتي آمريکا

شاهزاده "نايف بن عبدالعزيز" دليل گرايشات مذهبي و ارتباط نزديكش با روحانيون وهابي و هيأتهاي امر به معروف و نهي از منكر مورد توافق و حمايت واشنگتن نيست، بلكه مقامات كاخ سفيد با حمايت از "سلمان بن عبدالعزيز" (امير رياض) شاهزاده ليبرال و غربگراي سعودي بعنوان مهرههاي شاخص در جهت جايزگزيني مطلوب وليعهدي حكومت سعودي گام برداشته اند.

* جنگ قدرت ميان شاهزاده نايف بن عبدالعزيز و امير سلمان

در نتيجه صحنه سياسي حكومت سلطنتي رياض، شاهد نزاع بر سر قدرت بعنوان مسئله اي ديرينه در خاندان سعودي، ميان شاهزاده نايف بن عبدالعزيز و امير سلمان بن عبدالعزيز مي باشد. بنا بر اين بايد گفت، جنگ قدرت در ميان فرزندان عبدالعزيز بر سر تقسيم قدرت و ثروت، بي شك حكومت سلطنتي سعودي را در آستانه انفجار قرار خواهد داد و كودتاي بندر بن سلطان تنها يكي از قسمت هاي اوليه اين سريال است.

* تلاش براي جلوگيري از فروپاشي حكومت سعودي رياض

قدرت اين دگرگوني در لايه هاي حكومت رياض به اندازه هاي است كه هنوز سعودي ها قدرت هضم آن را ندارند و حتي ملك عبدالله نيز نتوانست اين تحولات را درك نمايد، اگرچه سعي كرد با انجام اصلاحاتي بي سابقه و ناگهاني در بخش هاي مختلف اقتصادي، آموزشي، قضايي، دفاعي و اجتماعي براي انحراف افكار عمومي اين کشور از در آستانه قرار گرفتن حكومت سعودي رياض از اضمحلال جلوگيري كند.

اما بحران تقابل قدرت در ميان فرزندان عبدالعزيز بر سر تصاحب مسند پادشاهي و وليعهدي ادامه خواهد يافت و اين امر سبب خواهد شد تا پايه هاي سست و لرزان حكومت سعودي به فروپاشي و سقوط نزديكتر شود.